

NAPREJ

Glasiło jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Oredništvo in upravnštvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrť leta K 10'50, za mesec K 3'50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Izmerati: Enostopna petiti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Kronane glave so šle.

Vselej, kadar je preminil stari vladar in je prazni prestol zasedel novi vladar, vselej so nam trobili in vtepali, da je bil rajni vladar nad vse moder, dobronljiv, pogumen itd., ali o njegovem nasledniku so nam zapeli še lepše davorije. Naslednik je imel — tako so ponavljali venomer — še popolnejše lastnosti, še višje kreposti, vedno je hotel samo dobro, samo pravično in — kakopa — vedno se je trudil za blaginjo ljudstva, skratka bil je izvoljenec, izbralec božji, bitje, s pomočjo katerega je ljubi Bog vzgajal, vodil in osrečeval človeštvo.

Ali zdaj so te slavljene kronane glave padle s tronov. Širokoustnega Viljema Hohenzollerja, tistega domišljavega možica, ki je hotel požreti vse socialne demokrate, so zdaj požrli rdečkarji. Trdno se je oprijemal prestola, ni se mogel ločiti, saj je bil prvi Bog na zemlji, in vendar je moral povezati culo in odkolovratiti po svetu. In nikjer ga ne marajo, tega pruskega, avtokratičnega muštacara. Nizozemska ga bo internirala. Hkrati s tem tiranskim Prusakom, ki je dal pobiti tisoče in tisoče »svojega« ljudstva, jo je pobrisal tudi patriarhalni rod Wittelsbachov in izginili bodo zaporedoma vsi knezi in knežiči. Sanje o cesarskih, kraljevskih, knežjih dvorih so se razblinile, končale za vekomaj.

Revolucijski vihar je pahnil s trona tudi našega Karla. Še par besed je zajecjal »svojim« narodom, obenem je morda pretočil nekaj solz, ker je tako naglo docesarjeval, in zdaj ga ni. Kakor je razvidno iz zadnjega izkaza, je nas osrečevalo 31 nadvojvod in 55 nadvojvodinj. In vse smo morali spoštovati in častiti. Prepovedan je bil napram njim najneznatnejši očitak, prepovedana najskromnejša kritika. In vendar je ta visoka rodbina igrala v politiki usodno vlogo. »Cesarska hiša« je bila takorekoč državica v državi, oblast nad državo. Cesarska hiša ali Dvor je bila gadjie gnezdo vseh reakcionarnih, protidemokratičnih življev. Tod je cvelo lakajstvo, tu so ravnodušno barantali z narodi in za svojo korist bi žrtvovali magari polovico prebivalstva.

Mladi Karel Habsburčan, ki odhaja menda v Švico, je nam v zadnjem razglasu hotel navesti, da je vedno stremel, kako bi svoje »ljubljene« narode obdaril z mirom. Bil pa je prava pravcata mila jera in slepo orodje v rokah megalomaničnega Hohenzollerja. Z rano ob rami lahko žalujeta in se smerita, s kronama pod pazduho in z začudenjem nad nedvomljivimi dogodki.

Republika ?

V sedanjem političnem preporodu se pojavljajo najrazličnejše struje, ki zastopajo svoja načela glede na obliko novih in starih držav. Tudi Jugoslovani se bavijo z vprašanjem, kakšno obliko naj dobi Jugoslavija: monarhično ali republikansko. Za nas v tem pogledu ni vprašanje nobena uganka, ker so socialni demokrati vedno za čim svobodnejšo obliko države. Da je republika mnogo boljša oblika kakor monarhija, mora vedeti že pač vsak politični abecedar.

Že na tivolski in pozneje belgrajski konferenci so se zavzemali jugoslovanski socialni demokrati za zvezno republiko balkanskih Slovanov, oziroma balkanskih narodov, ker bi le taka oblika v sedanjih razmerah imela potrebno življensko silo ter obenem nudila zvezanim narodom svobodo razvoja. Izkušnja nas pa uči, da je monarhična oblika zatočišče reakcije, če ima država še tako svobodomiselnost ustavo.

Pa tudi med jugoslovanskimi republikanci imamo zlasti dve močnejši struji. Ena zahteva strog centralizem, druga pa delni centralizem. Z ozirom na politične in socialne razmere se

nam zdi, da bi bil prestrog centralizem napaka, vsekakor pa mora obstajati med Jugoslovani, ki se spoje v eno državnost, marsikaj skupnega, marsikaj centralističnega, ker bi sicer nova država ne mogla razvijati svojih gospodarskih in kulturnih sil na zunaj. So skupne stvari, zunanja politika in domače socialne uredbe, ki zahtevajo največjo pažnjo in največjo doslednost.

Izključeno je torej, da bi se mogla socialna demokracija, ali sploh kateri svobodomiselnih državljani ogrevati za monarhično obliko, in le čudimo se, da se nahajajo ljudje, ki propagirajo to misel. V republiki prihaja volja ljudstva do izražanja, v republiki je ustvarjena podlaga za nemoten razvoj družbe. Ne mislimo, da bo jugoslovanska republika ideal državnosti, o, prav nič se ne vdajamo prevelikim nadejam. Toda v republiki bo delavstvo soodločevalo, bo združilo svoje sile in delalo. Sadove pa pričakujemo le od svojega politično revolucionarnega dela.

Zato smo za svobodno republiko!

Seje Narodne vlade.

12. seja Narodne vlade SHS v Ljubljani dne 11. nov. 1918.

Glede razmer na Goriškem se je izvedelo, da je tam živil v zadostni množini; zato se vsem goriškim beguncem priporoča, naj se vrnejo domov.

V dunajskih ministrstvih je mnogo dragocenega materiala, nanašajočega se na naše ozemlje, zlasti v vojnem ministrstvu in ministrstvu za javna dela (n. pr. natančni katastri vodnih sil, podrobno izdelani načrti za vodovode, za elektrifikacijo železnic, za razne vodne zgradbe itd.). Skozi leta so izdelovali to gradivo inženirji; v kolikor se nanaša na jugoslovansko ozemlje, ga bo vlada skušala rešiti na ta način, da ta tozadevno pooblastilo jugoslovanskim uradnikom v ministrstvih na Dunaju, ki se pretvarjajo polagoma v tajništva nove vlade Nemške Avstrije.

Narodna vlada se je posvetovala o položaju naših uradnikov v Nemški Avstriji. Odposlala se je brzojavka na vlado Nemške Avstrije z vprašanjem, kako stališče namerava zavzeti glede naših uradnikov v ozemljih Nemške Avstrije, zlasti na Dunaju, oziroma ali je že zavzela kako stališče.

Na predlog poverjenika dr. Tavčarja se ima ustanoviti na Štajerskem aprovizacijska komisija, ki bo poslovala mesto prejšnje štajerske deželne vlade v aprovizacijskih zadevah. Za aprovizacijskega komisarja sedmih okrajnih glavarstev na Spodnjem Štajerskem, ki pridejo tu v poštev, se imenuje okrajni komisar dr. Lajšič v Mariboru.

Italijanski guverner v Trstu prosi za vlak premoga za železniški obrat v zasedenem ozemlju. Odgovori se mu, da smo to pripravljeni storiti proti kompenzaciji, da nam guverner pošlje 5 vagonov petroleja, 1 vagon vulkaniziranega olja in 1 vagon olja za mažo, dalje 1 ladjo soli iz Pirana. Zaeno se naproši guverner, naj dovoli izvoz 70.000 kg petroleja, ki ga imamo kupljenega pri tržaški rafineriji.

Prometni urad se je obrnil do NV s prošnjo, da posreduje pri italijanski vladi za obnovitev rednega in železniškega prometa z zasedenim jugoslovanskim ozemljem in za preselitev tržaških ravnateljstev iz Trsta v aktinno materialom vred.

Poverjenistvo za promet in za javna dela se dogovorita, da spada preskrba železnic s premogom v referat prvega, civilna uporaba pa v referat drugega.

Po ljubljanski okolici in deloma tudi po mestnih vrtovih se pase množica konj brez gospodarja, ki jim preti pogin zlasti vsled pomanjkanja vode in morebitne izpremembe vremena. S tem bi se izgubil velik kapital in bi nastala nevarnost kužnih bolezni. Zato se vsakdo pooblašča, da si take konje prisvoji proti neznatni odškodnini in proti prijavi pri županstvu.

Ker se s 15. novembrom odpusti večina neaktivnih častnikov, je potrebno, da vstopijo v službo aktivni častniki, ki se nahajajo doma. Izda se oklic, da naj se javijo vsi aktivni častniki Slovenci.

Na predlog poverjenika Kalana se upokoji dvorni svetnik in predstojnik gozdarstva Konrad Rubbia v

Ljubljani in nastavi na njegovo mesto nadsvetnik Anton Rustija.

Policiji se naroči, da se po Ljubljani ne bodo klatili brezposelni elementi. V policijskem rajonu se mora vsakdo izkazati, da nekaj dela, sicer se mu delo odkaže.

Politični pregled.

— Češko-slovaška narodna skupščina. Glasom poročila iz Prage se Narodni vybor konstituira danes kot narodna skupščina, ki bo štela 228 članov.

— Narodna cerkev v češkoslovaški državi. Kakor poroča »Naše ec«, je sporočeno skupščini češke duhovščine, da je papež odobril statut zveze češke duhovščine za celo češko-slovaško državo. List naznanja, da se bo uredilo vprašanje celibata in patronata. Češki jezik bo cerkveni jezik. Cerkev bo narodna. Ločitev cerkve od države se ne namerava, pač pa konkordat po srbskem vzorcu.

— Odvoz čet z italijanskega bojišča. Z Inomosta se brzojavno poroča: Odvoz čet z bojišča se vrši sedaj že precej hitro. Cete — baje jih je na južnem Tirolskem še kakih 300.000 mož — ostajajo začasno v dolinah, da promet po železnicah preveč ne trpi. Italijani so zasedli Briksen in Franzensfeste ter nadaljujejo svoj pohod proti Brennerju. Govori se, da se kmalu zopet začne poštni in osebni železniški promet z južno Tirolsko.

— Latinita in cirilica v Bosni. Narodno vijeće v Sarajevu je sklenilo, da je srbo-hrvatski jezik v Bosni in Hercegovini uradni jezik in da ste cirilica in latinita ravnopravni v notranjem in vnanjem uradovanju, zato so razveljavljene vse tozadevne naredbe prejšnje vlade, ki temu nasprotujejo.

— Nemška Avstrija demokratična republika. Korespondenčni urad nam poroča z Dunaja 11. novembra: Nemško-avstrijski državni svet je v svoji današnji seji ob 11. uri dopoldne sklenil, da predloži za jutri sklicani začasni narodni skupščini zakon o državni in vladni obliki Nemške Avstrije. Zakon se v izvlečku glasi: Člen I.: Nemška Avstrija je demokratična republika. Vse javne oblasti nastavlja ljudstvo. Člen II.: Nemška Avstrija je sestavni del Nemške republike. Kako se Nemška Avstrija udeležuje zakonodaje in uprave Nemške republike, določajo posebni zakoni. Pravtako se v posebnih zakonih določa, v koliko veljajo za Nemško Avstrijo zakoni in uredbe Nemške republike. Člen III.: Vse pravice, ki jih je po ustavi v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel imel cesar, preidejo začasno na nemško-avstrijski državni svet in mu ostanejo dotlej, ko določi ustavodajna narodna skupščina veljavno ustavo. Člen IV.: Cesarska in kraljeva ter c. kr. ministrstva se razpuste. Njihove naloge in pooblastila za ozemlje Nemške Avstrije preidejo na nemško-avstrijske državne urade, ostalim narodnostnim državam, ki so se ustanovile na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, ostanejo njihove pravice do teh ministrstev kakor tudi do državnega premoženja, ki ga ta ministrstva upravljajo. Likvidacije teh pravic odnosno terjatev bodo na temelju mednarodno-pravnih dogovorov izvedle komisije, ki naj se sestavijo iz pooblaščenecv vseh prizadetih narodnostnih vlad. Člen V.: Odpravljeni so vsi zakoni in vsa zakonska določila, s katerimi se cesarju in članom cesarske rodovine priznavajo predpravitve. Člen VI.: Uradniki, častniki in vojaki so odvezani prisega zvestobe do cesarja. Člen VII.: Odpravljene so vse politične predpravitve. Delegacije, gosposka zbornica in dosednji deželni zbori so odpravljeni. Člen VIII.: Imovina krone se prevzame s posebnim zakonom. IX.: Ustavotvorna narodna skupščina se izvoli meseca januarja 1919. V nadaljnjih členih se urejuje volilna pravica za narodno skupščino, za deželne, okrožne, okrajne in občinske zastope. Zakon stopi v moč z dnem razglasitve.

— Demobilizacija v Nemški Avstriji. Predvčerajšnja seja nemško-avstrijskega kabinetnega sveta pod predsedstvom državnega kanclerja dr. Rennerja je trajala tri ure ter se je sporočilo, da bo celotna demobilizacija bivše avstro-ogrske armade v osmih dneh končana.

— Ogrska republika. Ogrske republikanske stranke so priredile v Budimpešti veliko skupščino, na kateri sta predsednik vseučilišni profesor Ballogyi in Jurij Nagy izvajala, da Ogrski preostaja le še možnost, da se proglasi za neodvisno republiko. Sprejeta je bila resolucija,

v kateri se izraža, da more Ogrska dobro uspevati kot republika.

— **Socialni dokument.** Madjarsko socialno-demokratsko glasilo »Nepszava« piše: »Na klopi budimpeštanskega drevoreda Tisze Kalmana sem bral po zadnjem zasedanju ogrskega parlamenta govore nekaterih poslancev. Kot ogrski državljani sem bil zelo ponosen na to, da se godi tujim internirancem imenitno na Ogrskem, da uživajo kruh daleko znanega ogrskega gostoljubja in viteštva, da more upiti ogrska vlada — med tem ko si tolče na prsa —! Pri nas se ni skrivil interniranim tujcem niti las na glavi! Kot sem že rekel, sem se ravno tako veselil — kar pripeljejo vojaki z nasajenimi bajoneti po trgu Tisze Kalmana tolpo ljudi raztrganih in zavutih v cape. Bilo je vse skupaj zmešano: možje, žene, otroci... Može so vsled slabosti komaj šli... Žene so omedlevale... Otroci enako... Ljudje, ki so bili na ulici, so jih krepčali; marsikdo jim je vril v usta malo vode, malo mleka, malo toplega jedila. Bil je to zelo razburljiv pogled, nekaj tako vojski-sličnega, da postaja pri tem že zmerno mislečemu človeku mraz... — »Kdo pa so oni nesrečniki in zakaj spremljajo te nedolžne, obledede, skoro sencam enake postave, vojaki z nasajenimi bajoneti?« — sem vprašal. — »Srbski interniranci so to!« glasil se je odgovor. — Zahvalil sem se, umolknil in premišljeval... Verjel sem vsemu — le temu ne, da uživajo interniranci na Ogrskem kruh daleko znanega ogrskega gostoljubja in viteštva!

— **Položaj v Nemčiji.** Iz Berlina se brzojavno poroča: Delavski in vojaški svet poroča: Kakor potrjuje pravkar izšli jutranjiki, je v Berlinu revolucija zmagala povsodi. Radostno čustvo osvobođenja in pobratimstva napolnjuje vse prebivalstvo in razvema tudi tiste, ki so še včeraj dvomili ter se obotavljali. Ceste nudijo povsem drugačno lice. Odpravljen je pritisk stoletnega gospodstva. Vse mesto, državni zbor, ministrstva, vsi kraljevi gradovi, armadno vrhovno poveljstvo, policijsko predsedstvo, vojašnice, arzenali, kolodvori, poštni in brzojavni uradi, korespondenčni urad ter velik del časopisja so v službi delavskega sveta. Ponujajo se mu brezštevne moči, da zagotove njegovo gospodstvo. Na vseh vodilnih mestih so posle prevzeli sodrugi, delavci, vojaki, dijaki ter mladi možje in ženske. Vseh se je polastil novi duh svobode, po kateri smo toliko časa hrepeneli. Dogodki se razvijajo rapidno. Že na predvečer se je vedelo v podučnih krogih, kaj se bo zgodilo. Navsezgodaj so se zglasili vojaki lovskega bataljona pri »Vorwärtsu« in so stranki zagotovili svojo brezpogojno solidarnost. Opoludne sta bila notranje mesto in zapad še polna pričakovanja, ob dveh je ljudstvo že radostno pozdravljalo vojaške tovarne avtomobile, ki so napolnjeni z oboroženci vozili skozi mesto in imeli razvite rdeče prapore revolucije. Ko so večerniki javljali, da je cesar odstopil, je ljudstvo odstavilo vso dinastijo. Revolucija bi morala žalovati samo za tremi žrtvami, ki so kot junaki prešli svojo kri za njen prospeh, ko ne bi nekaj častnikov nezmislno in hudodelsko streljalo iz kraljevega gradu in dvorne konjušnice. Kako so se tam odigravali dogodki, se doslej še ne da točno povedati. Javljajo, da se je streljalo tudi iz knjižnice in iz univerze. Dalj časa se je streljalo v okolici dvora. Ljudstvo je povsodi pokazalo, da je odločeno, braniti svojo svobodo. Avtomobil za avtomobilom vozijo, napolnjeni z oboroženci, v dvorsko okolico. Kakor se javlja, so zločinci pravkar, ob štirih ponoči, pobegnili skozi stranski izhod. Delavski in vojaški svet poslujeta brez prestanka. Pri »Vorwärtsu« se neprestano vrše važne konference. Vsak hip prihajajo vojaška vozila, da dobe potrebna navodila. Tudi pri Scherlu, čegar hišo je zasedla skupina Spartakovcev, vlada živahno vrvenje. Žal se je zaradi zavratnih napadov iz kraljevega dvora in kraljeve konjušnice število mrtvecev za nekaj žrtev pomnožilo. Streljanje je povzročilo nekaj nemira, ki pa se je poleglo, ko so delavci mesto, katerega so bili osvojili, tako hrabro branili. Nikjer niso delavci in vojaki iz rok izgubili vajeti. Javni promet se uredi. Duh skupnega podrejanja je močnejši nego strastvenost posameznika. Revolucija je zmagala. Njena zmaga ne sme omadeževati noben protirevolucionaren atentat, noben čin razuzdanosti.

— **Hindenburg priznal novo vladu.** Delavski in vojaški svet v Berlinu poroča: Generalfeldmaršal Hindenburg in njegov prvi generalni kvartirni mojster Gröner sta delavski in vojaški svet v Kölnu zaprosila, naj pošlje v glav. stan vrhovnega poveljstva nemške armade svoje zastopstvo k važnemu posvetovanju. Predvčeršnjim je zastopstvo tja odpotovalo. Kakor je delavski in vojaški svet informiran, se je Hindenburg brzojavno s celo armado dal na razpolago novi vladi, da prepreči še večji kaos.

— **Clemenceau odstopil?** S Holandskega prihajajo poročila, da je francoski ministrski predsednik Clemenceau odstopil. Vzrok je baje razširjenje »boljševskega« duha v francoski armadi. Francosko vojaštvo snuje delavske in vojaške svete, ki jih Clemenceau ni hotel priznati. Po drugih vesteh, ki so seveda tudi še nepotrjene, je Clemenceau že kot ujetnik v rokah delavskih in vojaških svetov.

— **Cesar Viljem na Holandskem.** Listu »Algemeen Handelsblad« se poroča iz Haaga, da se nizozemska vlada zaradi bivanja cesarjevega na Holandskem ne

bode pritožila. Cesar Viljem je kot zasebnik v taistem položaju kakor drugi begunci na tujih tleh. Njegovo bivanje v Maastrichtu je dalo povod za živahna posvetovanja med raznim člani kabineta in drugimi oblastmi.

— **Rumunji v Bukovini.** Iz Jassyja se poluradno poroča: Predsednik rumunskega narodnega sveta za Bukovino je rumunsko vlado naprosil, naj pomaga Bukovincem, ki so izročeni »boljševizmu«. Rumunska vlada je odredila, da naj se v Bukovino pošljejo obmejni stražarji ter orožniki v zadostnem številu, da se zopet vzpostavi red.

— **Rumunija v vojni z Nemčijo.** Madjarsko časopisje poroča iz Bukarešta: Rumunija je od 10. novembra v vojni z Nemčijo. Na Rumunskem se je izvršila mobilizacija. Nemške oblasti zapuščajo Bukarešt.

— **Španski socialisti za republiko.** Francosko časopisje poroča iz Madrida, da je izdala reformistična stranka na Španskem manifest, v katerem zahteva omejitev pravic krone. Ob enem zahteva manifest dalekosežno približanje Franciji, Angliji in Italiji. Španski socialisti zahtevajo proglasitev Španske za republiko.

— **Švica mobilizira.** Švicarska brzojavna agentura poroča: Spricho splošnega notranjega in zunanjega položaja je Zvezni svet odredil takojšnjo mobilizacijo nekaterih delov 1., 3., 4., 5. in 6. divizije. Trenotno je položaj miren.

— **Židovska republika v Palestini.** S privoljenjem angleške in ameriške vlade se je sestavilo za Palestino ministrstvo z ameriškim zionistom Brandeisom na čelu.

Dnevne vesti.

— **Ne dotikajte se sumljivih predmetov, ki jih vojaštvo pomeče proč!** Strašna nesreča se je pripetila v družini Franca Čergola, uslužbenca kurilnice državne železnice, stanujoč v Dravljah pri Ljubljani. Njegov najstarejši sin, 13letni Lojze, se je igral z granato, ki je bila zelo lepe oblike. Zbrana je bila vsa družina, ki ni vedela, da je to nevarna morilna tvarina. Granata se je razpočila ter raztrgala nesrečnega dečka. Dva otroka sta bila močno ranjena ter se nahajata v bolnici. Kakor nam poročajo je deklica zgubila eno oko. Drugi člani družine so vsi ranjeni. Starši pazite na otroke!

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske** v času od 27. oktobra do 2. novembra 1918. Novorojencev je bilo 16, mrtvorojenec 1: umrl je 53 oseb, in sicer 33 domačinov in 20 tujcev. Za tifuzom je umrl 1 tujec, za grižo 1 tujec, za vrtico 1 tujec, za jetiko 4 osebe (med njimi 2 tujca); za različnimi boleznimi 24 oseb, za pljučnico 10 oseb, za influenco 11, za malarijo 1 oseba. Za kužnimi boleznimi je obolelo: za tifuzom 1 tujec, za grižo 1 tujec, za vrtico 1 tujec.

— **Slovenska trgovska šola.** Redni pouk se prične v ponedeljek, dne 18. novembra. — Ravnateljstvo.

— **Na upravno sodišče naslovljene pritožbe** je vlagati pri tisti inštanci, ki je v dotični pravni zadevi nazadnje odločevala. Ako gre pritožba zoper odločbo katerega ministrstva, jo je vložiti pri Narodni vladi SHS v Ljubljani. Glede roka za vlaganje pritožb na upravno sodišče se odreja, da se doba od 1. do vštete 20. novembra 1918 ne šteje v ta rok.

— **»Potrdila o potrebi«** zaznamovana z »B« in »C« glede oblačitev in obutev prebivalstva, se odpravljajo. Trgovci in obrtniki smejo v teh odredbah navedeno blago odslej prodajati brez potrdil o potrebi. Izvzeto je le ono blago, ki ga dopušča Deželna poslovalnica za oblačila določenim trgovcem, da ga oddajajo na potrdila »A«, ter ona obutev, ki jo čevljarji izdelajo iz usnja, izvira jočega iz Razdeljevalnice usnja trgovske in obrtniške zbornice. Na potrdilih za čevlje iz usnja zbornične Razdeljevalnice je na vidnem mestu označiti, da gre za čevlje iz usnja te razdeljevalnice.

— **Zadnja dva tedna so prespale** na neki ljubljanski ljudski šoli čestite sestre-učiteljice, kajti pred nekaj dnevi so učenke prepevale — cesarsko pesem. Blagor tem pokojnim učiteljskim dušicam, ki ne čitajo nobenih časopisov, ampak mirno čepe za zidovi, ločene od hrumečega sveta.

— **Naredbe poverjeništa za kmetijstvo.** Naredbe prejšnje avstrijske vlade, ki se tiče zasege in oddaje prediva in s katero se omejuje uporabo za domačo potrebo, se s tem razveljavljajo. Naredba prejšnje avstrijske vlade, ki se tiče zasege lanenega semena in s katero se omejuje mletev in izdelava lanenega olja, se s tem razveljavljajo. Odslej je mletev lanu in drugega oljnega semena dovoljena. Naredba prejšnje avstrijske vlade, ki se tiče zasege sirove ovčje volne je razveljavljena. Vodstvo civilnega veterinarskega oddelka poverjeništa za kmetijstvo je izročeno bivšemu c. kr. vladnemu svetniku Ivanu Mundi. Voditelj civilnega veterinarskega oddelka vrši vse posle glede živinozdravstva v območju vlade SHS; njemu so podrejeni vsi državni živinozdravniki in se je glede vseh živinozdravniških vprašanj obračati na veterinarski oddelk, poverjeništa za kmetijstvo, ki posluje v prejšnjem veterinarskem oddelku hiše deželne vlade v Ljubljani, na Erjavčevi cesti.

— **Tuji podaniki.** Odlog op. št. 1074 Narodnega vječa. Narodno vječe dovoljuje začasno vsem podanikom nemške-avstrijske in ogrske države svoboden prehod preko mej države SHS. Omenjenim tujim podanikom se

tem potom jamči osebna varnost in varnost njihovega privatnega imetja. Pravica za izstavljanje prehodnic pripada štacijskim vojnim zapovedništvom. Ta odredba se ima proglasiti v vednost in ravnanje vsem štacijskim in kolodvorskim poveljništvom ter krajevnim odborom Narodnega sveta. — Narodna vlada SHS 2. vojnega odseka v Ljubljani.

— **Nagrada za konje.** V ljubljanski okolici se klati izredno mnogo konj brez gospodarjev. Zdaj pozivlja poveljstvo Nušakove vojašnice v Trnovem vojake in civiliste, naj love te konje in izročajo omenjenemu poveljstvu proti nagradi 1 K za vsakega konja.

— **»Edinost«** v Trstu še zmerom izhaja, ali ker je poštni promet ustavljen, je list na Krasu jako težko dobiti.

— **Koroški denar.** Koroški Nemci so sklenili izdati poseben deželni denar. Narodna vlada SHS v Ljubljani: je svojemu komisarju Smoleju v Celovcu naročila, da protestira proti izdaji takega deželnega denarja, kateremu ne priznavamo nobene valute za kraje bodoče Jugoslavije in sicer tudi na Koroškem ne.

— **Gorski strelski polk št. 2,** ki se je bojeval ob Piavi, je deloma predvčeršnjim, deloma včeraj prispel iz Gorice skozi Idrijo in Vrhniko v Ljubljano. Med potjo so se vojaki skoraj popolnoma razkropili na vse strani po domovini.

— **Svarilo pred nakupom in prikrievanjem vojaške živine.** Javnosti se daje na znanje, da je vsa živina, ki jo pelje s fronte vračajoče se vojaštvo preko ozemlja države SHS last Narodne vlade in da sme s to živino, ki je zasežena, razpolagati edinole Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani (prej: Deželno mesto za vnovčevanje živine), ki je podrejena oddelku Narodne vlade za prehrano. Kdor bi od katerega vojaka ali od koga drugega kupil tako živino, se bo kazenskim potom zasledoval in, če ne prej, takrat, ko nastopijo količnej redne razmere klical na odgovor. Kupnina za tako živino je popolnoma izgubljena, ker je živina nepostavim potom pridobljena. Kdor bi pa živino, ki jo vojaštvo samo sebi prepusti, tihotapil in jo skrival, je tudi kazniv. Zato se pozivljajo vsi državljani, da ne nakupujejo ali tihotapsko skrivajo take živine, marveč oddajo takoj ali zaupniku dotičnega okraja ali pa županstvu proti potrdilu.

— **Smrkavi konji na Kranjskem.** Neka narodna straža je zajela med Logatcem in Preserjem večji transport smrkavih in smrkavosti sumljivih konj, ki je bil potem razpuščen. V sled tega je nastopila velika nevarnost, da se ta strahovita konjska bolezen razširi. Vsak sumljiv slučaj naj se tedaj nemudoma naznani okrajnemu glavarstvu. Znamenja te bolezni so: močan smrkelj, trde medčeljuste žleze in ugnjide na kožni površini. Konjska smrkavost je tudi silno nevarna za ljudi. — Poverjenik za poljedeljstvo: Prelat Kalan.

— **Prisvojite si konje!** Po naših krajih, osobito v okolici Logatca, Brezovice, Ljubljane in ob cesti do Celja letajo na okoli konji, ki jih je pustila bivša avstro-ogrsko armada. Obstoja nevarnost, da ti konji poginejo, ter tako celo okolico pokrijejo z mrhovino, kar bi povzročilo zelo nevarne epidemije. Zato se vsakdo pooblašča, da si te okoli letajoče konje prisvoji proti neznatni odškodnini in jih smatra kot lastno imovino. Javiti pa mora prejem županstvu. Država mu jih pozneje ne bo odvzela. Sicer naj se konji polove, odvedejo na hrvatsko mejo in tam prodajo, ker tudi Hrvatom primanjkuje konj.

— **Oddaja plemenskih kobil.** Priznana dobrim konjerecem se bodo v kratkem oddajale lepe plemenske kobile: Pogoji: Prevzemnik se zaveže, da bo dal kobilo trikrat plemeniti, potem postane kobila njegova lastnina. Podrobne pogoje izve reflektant pri ritmojstru Teuberju v Ljubljani, Nušakova vojašnica. Na ta naslov naj se pošiljajo za sedaj vse prijave in želje glede pasme.

— **Vse mule naj se pošiljajo v Nušakovo vojašnico** k ritmojstru Teuberju, ki je prevzel zbiri tega vprežnega materiala za kraško ozemlje. To navodilo naj vpoštevajo vsa poveljstva, ki imajo zbirališče konj itd.

— **Hlevi za konje.** Vsa županstva in zasebniki se prosijo, da nemudoma naznanijo Franu Krapežu, kavararju v Ljubljani, vse prazne večje hleve, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za konje v slučaju slabega vremena. Tozadevne informacije so nujne, ker je zima pred durmi.

— **Neprijazno gospodarstvo Italijanov.** V Nabrežini, ki so jo italijanske čete zasedle, so razorožili Italijani jugoslovansko vojaštvo in razpustili okrajni Narodni odbor. Blago, poprej erarična last, so zaplenili, med prebivalstvom pa so začeli rekvirirati. Tako ravnanje gotovo ni v prid medsebojnemu prijateljstvu med narodi.

— **Zdravstvena naredba za odpuščene vojake.** O priliki povratka čet s fronte grozi nevarnost, da se med prebivalstvo занesejo nalezljive bolezni. Radi tega se zaupa, da se ima vsak vojak in sploh vsak pripadnik armade podvreči natančni zdravniški preiskavi. Vojaki, ki so še v zvezi svojih kadrov, se imajo preiskati pri teh in šele pustiti domov, ko se izkaže, da so zdravi in prosti nalezljivih bolezni. Zdravnik ima na vojaški izpostnici lasnoročno potrditi, da je dotičnika preiskal in da ni našel nikake nalezljive bolezni. Glede vojakov, ki so bližnjim okrožjem ali okrajnem zdravniku nemudoma podv. želo zdravniški preiskavi, ki se ima ravno tako po-

trditu na voj. dokumentih. Za nalezljivimi boleznimi obolele, naj si bodo še v voj. službi ali že doma, je takoj odati v pristojno bolnišnico za toliko časa, da ozdravijo, ozir., da ne morejo več prenesti bolezni. Pomožne ženske moči, ki so bile zaposlene pri armadi, se imajo isto tako podvreči zdravniški preiskavi, ker bi se sicer ne smele sprejeti v nobeno službo. Vsem tem vojaškim uradnicam in uslužbenkam se torej naroča, da se pri zdravniku svojega zaupanja podvržejo preiskavi in dajo izstaviti zdravniško sprčevalo. — Poverjenik: Dr. Breje I. r.

— **Nemštvo na naših šolah.** Na kako trhlili nogah stoji nemštvo, se kaže sedaj, ko je prenehal nemški pritisk. Starši, ki so prej zapisali svoje sinove za Nemce, n. pr. na tukajšnji realki, prihajajo zdaj in izjavljajo željo za prestop v slovenske oddelke. Če gre po pravici, bodo nemške šole kmalu prazne, ker je v njih le malenkostno število pravih Nemcev. Pravim Nemcem ne kratimo nemškega pouka, slovenski otroci pa spadajo v slovenske šole.

— **Poštni promet.** Generalno ravnateljstvo Nemške Avstrije sporoča, da je v sporazumu z Narodno vlado SHS odslej poštini promet z Nemško Avstrijo zopet odprt. — Poštini in brzojavni urad SHS.

— **Sožalje zaradi Adlerjeve smrti.** Nemški poslanik grof Wedel je bil včeraj v državnem uradu za zunanje zadeve na posetu, da izrazi nemško-avstrijski vladi oficielno sožalje nemške vlade ter svoje osebno sočustvo vanje zaradi smrti državnega tajnika za zunanje zadeve dr. Viktorja Adlerja.

Shodi.

Na Zidanem mostu se vrši v nedeljo dne 17. novembra 1918 ob 2. popoldne shod v hotelu g. Juvančiča. Na dnevnem redu je ustanovitev politične organizacije in volitev delavskega sveta. Udeležite se važnega shoda! Pripravimo se za na boj za svoje pravice!

Dopisi.

Izvoščki, ali poznate tarife? Prejeli smo naslednji dopis: Ako me ne vara spomin, so predložili svoj čas ljubljanski izvoščki vožne tarife v potrdilo pristojnim oblastem. Ne vem, so-li bile sprejeti ali ne, znano pa mi je, da izvoščki nesramno odirajo občinstvo in rad bi vedel, imajo-li to pravico ali ne. Pred kratkim sem si najel enega izmed izvoščkov, da je peljal neko bolno osebo od stojišča pred »Slonom« do Elizabetne ceste, za kar mi je računal 20 kron. To je vendar že prenesramno izkoriščanje občinstva. In to ni edini slučaj, ki ga poznam. Kaj poreče k temu mestni magistrat kot obrtna oblast? Dobro bi bilo, ako se izvoščke naknadno pouči o dovoljenih maksimalnih tarifih, da ne bodo svojevoljno odirali ljudi. Oseba izvoščka je znana in priče so tudi na razpolago.

Iz Trbovelj. Z velikim veseljem je tudi tukajšnje ljudstvo sprejelo oklic Narodnega vijeća SHS, v katerem naznanja, da je svobodna Jugoslavija priznana in da se obhaja narodni praznik v znamenje osvoboditve izpod tisočletnega robskega jarma. Dne 25. oktobra smo izvolili Krajevni narodni svet, pri katerem je naša stranka zastopana po petih članih, in sicer so bili izvoljeni za Trbovlje sodrugi Ignacij Sittar, Florijan Majdič, Dominik Kokolj (za namestnika teh pa Jakob Klenovšek), za Hrastnik Karel Malovrh in Ivan Jazbec. Načelnik krajevnega sveta je bivši župan Vodušek, njegov namestnik pa sodr. Sittar. Ali ker je naša občina jako velika, se je sklenilo ustanoviti takozvane pododseke, ki bi v slučaju obilega posla imeli pravico, pritegniti v svoj delokrog tudi posamezne politične stranke. Narodni praznik smo obhajali 29. oktobra z enako veličastnostjo kakor navadno prvi majnik. Manifestantje so se zbrali na dvorišču »Delavskega doma«, na katerem je ponosno vihrala rdeča zastava. Pred odhodom je bolelni sodr. Sittar imel raz balkona svojega stanovanja kratek, a pomemben govor. Spominjal se je naših preganjanj in neznošnih razmer, ki so nas tlačile k tlom. Svoj govor je zaključil z vzklikom: »Živela demokratična Jugoslavija!« nakar se mu je odzvalo ljudstvo: »Živela republika! Živio Wilson! Proč z Viljemom!« Nato se je sprevod, v katerem smo videli naenkrat tudi naše stare nasprotnike in hvalisavce policijske Avstrije, vil po cesti do Pitnarjeve hiše in potem na trg v Trbovlje. Tu sta govorila bivši župan Vodušek, župnik Časl, ki se je nenadoma iz zagrizenega reakcionarca prelevil v navdušenega besednika Jugoslavije, in g. Osat, bivši uradnik na tukajšnji železnici. Po končanih govorih so naši vrli rdečkarji zapeli marseljezo in lepo našo domovino, delavska godba pod vodstvom res marljivega St. Kolenca pa je zasvirala naše svobodne himne. Nato so se manifestantje mirno razšli.

Črna. Prejeli smo naslednji dopis: Alojziju Potočniku, po domače Jedlovčniku, iz Javorja je ukradel neznan tat zadnje dni dežo z 90 kilogrami masla; odnesti je hotel še drugo dežo sira, pa so ga še pravočasno odpodili, tako da je odšel tat le z dežo masla. Nikakor ne privoščimo temu možakarju te tatvine, ki jo je treba obsojati, daš ga poznamo kot velikega skopuha, ki je zadiral ubogim prosilcem in revežem, ako so ga prišli pro-

siti, naj jim proda četrt kile masla ali liter mleka, vrata pred nosom. Mož im namreč dve veliki posestvi in je tudi sicer zelo bogat, toda za reveže nima niti zrna žita niti kapljice mleka.

Gospodarstvo.

Članski deleži konsumnih društev v Angliji. Konsumno društvo v Dunderlingu (Škotska) ima nekaj manj kot 11.000 članov. Članski deleži pa znašajo 4 milijone kron ali 355 kron na posameznega člana. Pri konsumnem društvu v Gorebriddu, ki ima 1816 članov, znašajo članski deleži 935.657 kron, tako da pripada na posameznega člana povprečno 565 kron. Kakor vidimo tu, smatrajo angleški zadružniki za samoobsebi umevno, da povečajo osnovni kapital svoje zadruge, pri tem pa tudi lahko razumemo ogromni razvoj zadružnega gibanja Velike Britanije.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer »Hamlet« izven abonementa. — Začetek točno ob 7. zvečer. — V četrtek, 14. t. m. se ponovi Molierova burka »Namišljeni bolnik« za abonement »B«. — V petek, dne 15. t. m. se vrši na čast srbske posadke v Ljubljani predstava »Divji lovec« izven abonementa. — P. n. dame, ki imajo lastne narodne noše, se prosi, da bi pri tej predstavi sodelovale na odru. Prijavijo naj se takoj pri upravitelju drame. Da se nudi srbskim bratom čim lepša in pestrejša slika iz življenja našega kmetijskega naroda, prosi ravateljstvo, da se priglasijo čim več dam v pristnih narodnih krojnih. Obenem se izraža najživejša prošnja, da blagovolijo narodne dame v čim večjem številu zasesti proste lože tako, da bo tudi gledališče podajalo Srbom sliko resnično Narodnega slovenskega gledališča. Tega dne bodo na gledališču vihrale zastave države SHS, pred predstavo sodeluje orkester ter se vrši oficielen pozdrav srbski posadki.

»Namišljeni bolnik.« Tragičnost te veseloigre je, da si namišlja Argan bolezen, čeprav je zdrav in da iz te namišljene bolezni izvirajo dogodki in se zapletejo v dejanje, ki se konča deloma v katastrofi, deloma v ugodni rešitvi. Svojo hčer Angeliko hoče omožiti pod vsakim pogojem z zdravnikom, da bo imel na ta način vedno zdravnika pri sebi. Od te svoje fiksne ideje, da namreč mora biti njegov zet zdravnik ali lekarnar ne odneha niti za las, in šele na koncu te veseloigre se dá pogovoriti ob izrednih dogodkih. Svojo ženo, Angelikino mачeho, strastno ljubi, objublja ji zapustiti vse svoje premoženje. V zdravniško vedo neomahljivo in brezpogojno verjame; o nasprotnem ga tudi brat Baralde, ki mu dokazuje vso ničvrednost in sleparstvo učenih, zgovornih toda ničvrednih zdravnikov-mazačev, ne more prepričati. Ves nesrečen je, ko mu vsled maie zamere odpove zdravnik Purgon svojo zdravniško pomoč in ga straši z vse mogočimi in nemogočimi boleznimi; celo skorajšnjo smrt mu napove, katere ga on, zdravnik, noče obraniti, ker je tako brezvestno razžalil zdravniško fakulteto s tem, da o predpisanem času ni hotel — vsled bratovega posredovanja — sprejeti zdravlilo. Navihana služkinja Toinette reši previdno in prav bistroumno vse konflikte v pri-log Angelike in njenega očeta ter na originalen način razkrinka Belineino zakonsko »ljubezen«. »Namišljeni bolnik« je pereča satira na sodobno medicinsko vedo, ki vzgaja sicer učene zdravnike, večje latinskemu jeziku in ki vedo, kako se imenujejo bolezni po grško, ki znajo bolezen široko opisati, o zdravljenju pa nimajo nobenega pojma, kajti nemogoče je prodreti v skrivnosti narave. Za današnje razmere bi bila satira prehuda in tudi prekrivična, za Molierovo dobo pa je bila popolnoma na mestu. Značajem so, kakor v satiri pač morajo biti, liki in črte ostro zarisane, ne da bi bili pretirani. »Namišljeni bolnik« je zadnje delo slavnega Moliera, vendar je kot tako polno živahnega življenja in humorja od namišljenega Argana pa do bedastih pedantov Diaforusov. Vloge so bile v splošnem v dobrih rokah. Komplikirane črte posameznih značajev so bile dobro pogodne, kar je treba posebno naglašati, ker predvajanje težkih značajev tako pogosto preide v nenaravno afektiranost in karikaturu. Vloge so bile ponekod slabo naštudirane.

Zadnje vesti.

Vojna končana.

London, 12. novembra. (K. u.) V poslanski zbornici je Lloyd George, oduševljeno pozdravljen, prečital pogoje za premirje, ki so bili, kakor je povedal, podpisani ob 5. uri jutraj, potem ko se je bilo posvetovanje vršilo vso noč. Potem je nadaljeval: Danes ob enajstih dopoldne se je končala najgrozovitejša in najstrašnejša vojna, ki je kdaj mesarila človeštvo. Upam, da se je na

današnji dogodkov polni predpoldan končala poslednja vseh vojen. (Dolgotrajno pritrdjevanje). Zdaj ni časa govoriti. Naša srca so prepolna hvaležnosti, ki zanjo ni besed. Zato predlagam, da naj se seja odloži, da se v cerkvi Bogu zahvalimo za rešitev iz velike nevarnosti. — Asquith je izrazil prepričanje, da se na temelju pogojev za premirje vojna ne bo zopet začela. Tudi on je izrazil mnenje, da je svet stopil v dobo, v kateri ne bo nobene vojne več. Nato so poslanci v slovesnem sprevodu odšli v cerkev.

Zadnja seja avstrijskega parlamenta.

Dunaj, 12. novembra. (K. u.) Pred napol praznimi klopmi je predsednik dr. Gross ob četrtna 12. otvoril sejo. Najprej je govoril žalnico za umrlim poslancem dr. Adlerjem. Poslanci so govor poslušali stoje. Nato je predsednik dr. Gross izvajal: Ko se je pred nekako poldrugim letom zbornica po daljšem premoru zopet sestala, je prebivalstvo, je vsakdo izmed nas pričakoval, da bode njeno delo plodonosno. Kakor si moramo priznati, se te nade niso izpolnile. Že v prvi seji dne 30. maja preteklega leta so se v zbornici podale nekatere deklaracije, ki so kazale stremljenje po državni osvojitvi. Tako je prišlo, da se je v tej zbornici omotil pogled za velike skupne zadeve, da so razprave v tej zbornici bile napolnjene z narodnostnimi boji in da se združenje vseh sil, ki bi v tej strašni vojni bilo tako nujno potrebno, ni moglo posrečiti. Debate, ki smo jih tukaj doživeli tekom prejšnjega meseca, so že bile predigra k razpadu Avstrije. Pa tudi tedaj še sem bil preverjen, in je bilo z menoj vred preverjenih mnogo drugih, da čakajo to zbornico še važne in velike naloge, da bode zbornica na miren način izvedla delitev starega cesarstva in da bo zakonske ukrepe za tako delitev izvajala na ustavni način. Med tem pa so se razmere hipoma izprevergle. Sedaj moramo računati s tem, da Avstrija v resnici razpade, da stopi na njeno mesto nekaj narodnostnih držav ter da si narodi starega cesarstva danes stoje sovražno, deloma celo oboroženi nasproti. Zbornica danes pač ne more vršiti nobene naloge več. Na njeno mesto so stopili razni narodni zbori, zlasti za nas pripadnike Nemške Avstrije provizorično nemška narodna skupščina, ki je deloma to zbornico že vzela v posest. Naloga te skupščine je Nemško Avstrijo iz konstitucionalne monarhije prevesti v republiko. Njena velika naloga je, skrbeti za bodočnost našega naroda. Naj bi se ji ta naloga posrečila na srečo naše domovine. Danes ne bi imelo nikakega smisla tudi le markirati nadaljna poredovanja te zbornice. Najumestnejše bi znabiti bilo, da se sami razpustimo. Toda za to nam avstrijska ustava, ki je za nas še vedno veljavna, ne nudi nobenega sredstva. Toraj nam ne preostane nič drugega, nego da zbornične seje odložimo. Dovoljujem si torej staviti predlog, da visoka zbornica skleni konec današnje seje, ne da bi označila dan prihodnje seje. — Predlog se je sprejel in seja se je zaključila.

Češke čete zasedejo Slovaško.

Praga, 12. novembra. V nedeljo je odšel iz Prage v polni bojni opremi slavnoznani 28. pehotni polk, da zasede odredene kraje in mesta. Predvsem ima nalogo, da okupira Požun in Košice. Polk šteje 5000 mož. Čehi namravajo poslati na Slovaško v celem kakih 30.000 mož, ki bodo po njihovem prepričanju popolnoma zadostovali, da dobe v svojo oblast vso Slovaško.

Vojna med Češko-slovaško državo in Ogrsko?

Budimpešta, 12. novembra. (K. u.) Ministrski predsednik se je napram sotrudniku »Deli Hirlapa« izrazil takole: Vlada program je bil od prve minute njenega poslovanja ta, da naj se sklene mir na podlagi Wilsonovih načel. Ko smo z generalom Franchetom sklenili pogodbo za premirje, vsebujejo tako težke pogoje, nam je pred očmi le bdel smoter, da čim prej sklenemo mir. Če nam sedaj v deželo prihajajo češke čete, mora uvideti vsakdo, da je do neba kričeča krivica, ki se ne more označiti drugače nego navaden vlom. Vlada se je zato v okrožni brzojavki obrnila do vseh narodov sveta in jim naznanila, da zasedajo Čehi v nasprotju s poveljem, da se mora orožje položiti, in očitno kršeč z ententó sklenjeno pogodbo za premirje, z oboroženo silo ozemlje, ki so v njem nastanjeni sami Madžari. Ne moremo s prekrižanimi rokami gledati, kako pohajajo po ogrskem ozemlju Čehi. Branimo svojo deželo z oboroženo silo zoper vsak mednarodno pravo kršeči napad in bomo tem štrafuskim tolpom nasproti stopili z orožjem. — Kakor pripominja list, je šef kabineta prejel vest, da so že odposlani ogrski vojaški oddelki, ki naj preprečijo prodiranje iregularnih čeških tolpa.

Nemško-avstrijska republika.

Dunaj, 12. novembra. (K. u.) Predsednik dr. Dinghofer je imel globoko občuten žalni govor za umrlim državnim tajnikom dr. Adlerjem. Po prečitaniu došlih vlog se je po poročilu dr. Rennerja v vseh branilih soglasno sprejel zakonski načrt o proglasitvi Nemške Avstrije za republiko in o njeni priključitvi k Nemški republiki. Sklenilo se je naznanilo nemško-avstrijskemu narodu. Predsednik je predlagal, naj se seja prekine, da se more pred parlamentom čakajočemu ljudstvu naznaniti sprejeti sklep. Nato se je seja prekinila. Potem, ko se je seja zopet otvorila, se je začela razprava o pred-

logih, da naj se ustanovi državni zakonik. Ko je o tej predlogi poročal državni notar dr. Sylvester, je predsednik dr. Dinghofer sejo prekinil, rekoč: Kakor se mi je sporočilo, se vrši napad na parlament, v katerega streljajo. Prekinjam sejo. Zborovalcev se je polastila velikanska razburjenost. Ob petih se je seja nadaljevala. Predlog, da naj se zakoni in naredbe objavljajo v državnem zakoniku, zakonski načrt o nemško-avstrijskem državljanstvu pravu kakor tudi drugi načrti in predlogi so se odkazali pristojnim odsekom. Koncem seje je predsednik izjavil: Današnja seja se je izvršila na nenavaden način. Ipak smo rešili ves dnevni red in smo s tem pokazali, da smo trdno odločeni, izvršiti svojo težavno nalogo. Pripoveduje se mi, da se z raznih strani zatrjuje, da se je streljalo iz parlamenta. Čutim dolžnost ugotoviti, da to ni res, da iz parlamenta ni bil oddan niti en sam strel ne. Prihodnja seja v četrtek popoldne. Na dnevnem redu je predlog o amnestiji.

Zeper protirevolucijo.

Dunaj, 12. novembra. (K. u.) Včeraj popoldne je Narodna obrana ter druge garde zasedle dunajsko vojaško poveljstvo, bivše vojno ministrstvo, cesarski dvorec ter Schönbrunski grad. Kakor poročajo listi, se je zasedba izvedla v sporazumu z državnim uradom za vojaštvo, ker so se bile razširile vesti, da se pripravlja monarhistična protirevolucija. Zasedba imenovanih poslopij ni napravila posebnega vtisa. Samo pred vojaškim poveljstvom se je nabrala večja množica ljudi, ki je jela radostno vikati, ko so dvojnega orla nad vratni poveljstva zagnili in razobesili rdeči prapor. Čestno lice ni bilo ne snoči, ne danes jutraj izpremenjeno.

Nemška vlada Brandinga.

Berlin, 12. novembra. (K. u.) Zastopniki obeh socialno demokratičnih strank so s posredovanjem nemškega poslaništva v Stockholmu poslali švedskemu poslancu Brantingu nastopno brzojavko: Cenjeni sodrug! Novo sestavljena socialnodemokratska nemška vlada je sprejela ententne pogoje za premirje, da se krvoprelitje ne podaljša tudi ne za eno samo uro. Mi socialisti obeh doslej ločenih, zdaj pa v delovanju za mir združenih socialnodemokratskih strank se do proletarcev vseh dežel obračamo z nastopnim apelom: Kar so zahtevali voditelji entente, deloma ne služi samo varstvu zoper obnovitev sovražnosti, ki je itak izključena, potem ko je upor revolucionarnega delavstva in vojaštva strmoglavil vojaško oblast; nekateri sijajni pogoji marveč ogrožajo fizično eksistenco osvobojenega, miru željnega nemškega ljudstva. Blokada naj se nadaljuje, Nemčija naj prehranjuje posadne čete ententnih držav, odda pa naj velik del svojih prevoznih pomočkov, lokomotiv, železniških voz in avtomobilov. Vsa ta prevozna sredstva so nepogrešljiva za reden, hiter odvoz čet in za vzdrževanje ljudske prehrane. Če se nam vzamejo, bi se prehranjevalne težkoče povečale do neznosnosti in smrt vsled lakote bi ogrožala neštete nedolžne ženske, otroke in bolnike. Dan osvobojenja in miru ne sme biti dan moritev milijonov prebivalstva. Sporazum in bratsko čustvovanje narodov se ne morejo uresničiti, če naj koncu bojevanja z orožjem sledi stradalna vojna zoper neoborožence in take, ki se ne morejo braniti. Pozivamo sodruga zoper Nemčijo aliranih dežel, da naj svoj glas povzdignejo hkrati z nami. Do Vas, čislani sodrug Branting, se obračamo s prošnjo, da ta naš apel sporočite internacionali. — Edvard Bernstein, Oskar Cohn, Karel Kautsky, Herman Molkenbuhr, Herman Müller, Viljem Pjannkuch.

Politični kabinet za Prusko.

Berlin, 12. novembra. (K. u.) Kakor poroča »Vorwärts«, je izvrševalni svet delavskega in vojaškega sveta za člane političnega kabineta za Prusko imenoval nastopne sodruga: Pavla Hirscha in Henrika Ströbla kot predsednika, Otona Brauna, Evgena Ernsta in Adolfa Hoffmanna kot člane. Šesti član še ni imenovan. Posle dosedanjega poljedelskega ministrstva bosta opravljala sodruga Oton Braun in Adolf Höfer, posle notranje uprave sodruga Pavel Hirsch in Emil Eichhorn, posle veliko-berolinske policije bo opravljal sodrug Evgen Ernst, posle dosedanjega finančnega ministrstva sodrug Albert Südekum, posle ministrstva za bogočastje bosta vodila sodruga Adolf Hoffmann in Konrad Hänisch. Izpopolnitev vlade se izvrši v najkrajšem času.

Nemčija predlaga takojšnja mirovna pogajanja.

Berlin, 12. novembra. (K. u.) Wolffov urad javlja: Nemška vlada je s posredovanjem švicarske vlade vladi Zedinjenih držav poslala nastopno noto: Premirje je sklenjeno. Nemška vlada prosi predsednika Zedinjenih držav ameriških, da blagovoli uvesti začetek mirovnih pogajanj. Da se stvar pospeši, predlaga, naj bi se najprej sklenil preliminar ni mir. Prosi obvestila, kje in kdaj bi se mogla začeti pogajanja. Ker preti pomanjkanje živil, polaga nemška vlada posebno važnost na takojšen začetek pogajanj. — Podpisal: Solf, državni tajnik za zunanje zadeve.

Dogodki v Nemčiji.

Berlin, 12. novembra. (K. u.) Kakor poročajo listi je odtelej, ko se je v Potsdamu ustanovil delavski in vojaški svet. Nova Patača v varstvu delavskega in voja-

škega sveta. Cesarica, prestolonaslednica ter ostale princezinje z otroci so tam popolnoma na varnem. Cesarica je zastopniku vojaškega sveta izrazila zahvalo za dosedanje zaščito.

Berlin, 12. novembra. Na Saškem in Virtemberskem in Hessenskem so proglašene republike. Z gradu saškega kralja, ki je odstavljen, vihra rdeča zastava.

Zadnje italijansko vojno poročilo.

Dunaj, 12. novembra. (K. u.) Poročilo italijanskega generalnega štaba od 11. t. m.: Naše čete so dospelo do Brennerja. Seštevanje ujetnikov in uplenjenega topovskega materiala iz bitke od 24. oktobra do 8. novembra ob 3. uri popoldne še ni končano. Doslej smo mogli naštet 10.658 častnikov, 416.116 mož ter 6818 topov. Ker se je premirje z Nemčijo podpisalo, so se vojne operacije danes ustavile na vsej fronti.

Nemški vojaški svet v Varšavi.

Varšava, 12. novembra. (K. u.) V nedeljo se je tukaj vršilo prvo zborovanje nemškega vojaškega sveta. Sklenilo se je z brigadirjem Pilsudskim začeti pogajanja. Pilsudski je prišel na zborovanje ter izjavil, da namera-va nemške vojske vzeti v zaščito. — Nemški vojaški svet je zasedel uredništvo lista »Deutsche Warschauer Zeitung« ter izdaja ta list kot svoje glasilo.

Sovražnosti na zapadni fronti ustavljene.

Berlin, 12. novembra. (Uradno.) Ker je pogodba za premirje podpisana, so se danes opoldne na vseh frontnih delih ustavile sovražnosti.

Socialne reforme v Švici.

Curih, 12. novembra. (K. u.) Švicarska brzojavna agentura poroča: Vladni svet je v današnji seji kantonskega sveta izjavil, da so trije njegovi člani pripravljem odstopiti in da namera-va izvesti socialne reforme.

Pašić v Belgradu.

Belgrad, 12. novembra. Srbski ministrski predsednik Nikola Pašić je s tremi člani srbske vlade prispel v Belgrad.

Ententno brodovje pred Carigradom.

Pariz, 12. novembra. (»Agence Havas«.) Ena francoska in ena angleška torpedovka sta 10. t. m. pripluli v Dardanele, da se zasedrta pred Carigradom.

Aprovizacija.

Gg. načelniki krušnih komisij se vabili, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v četrtek dne 14. t. m. ob 5. uri popoldne v mestni posvetovalnici.

Krušne komisije bodo uradovale v petek dne 15. t. m. od 8. do pol ene ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za premog.

Krompir za krmo. Mestna aprovizacija je prevzela nekaj slabše kakovosti krompirja, kateri je le za krmo živine poraben. Kdor ga želi, naj pride ponj v sredo, dne 13. t. m. od 8. do 9. ure dopoldne k Mühleisnu na Dunajski cesti.

Sladkor in kavina mešanica za II., III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami II., III. in IV. uradniške skupine prejmejo sladkor in kavino mešanico v četrtek, dne 14. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: II. uradniška skupina od 8. do 9. ure dopoldne, III. uradniška skupina od 9. do 10. ure, IV. uradniška skupina od 10. do 11. ure. Stranka dobi za vsako osebo pol litra sladkorja in četrto kg kavnine mešanice, kar stane 2 K 50 vin.

Premogovne karte se bodo izdajale po sledečem redu. Vsaka stranka, ki hoče dobiti izkaznice za premog, mora predložiti v petek pri krušni komisiji pravilno izpolnjeno vprašalno polo, katero mora podpisati tudi hišni gospodar ali njegov namestnik. V vprašalne pole se smejo vpisati le tiste peči in štedilniki, ki se nahajajo v stanovanjskih prostorih stranke, ne pa peči in štedilniki, ki se nahajajo v delavnicah, pisarnah, trgovinah in drugih obrtnih prostorih itd., katere ne rabijo stranke hkrati tudi za stanovanje. Zavodi sploh ne dobe izkaznic za premog. Vsaka stranka, ki je najela stanovanje od hišnega gospodarja in ki je predložila pravilno izpolnjeno vprašalno polo dobi eno vijoletno izkaznico za štedilnik in bele

Št. 15.252.

Z vojaštvom, ki prihaja z laškega bojišča, hodi veliko število stekline sumljivih psov. Vsled tega preti nevarnost, da bi se ta ne le za živali, ampak tudi za ljudi zelo nevarna kužna bolezen po deželi razširila.

Posestniki psov se radi tega pozivajo, da zdravstveno stanje svojih psov strogo nadzorujejo in vsak slučaj sumljivega obolenja nemudoma naznanijo mestnemu magistratu.

Z ozirom na nastale izjemne razmere za-ukazuje mestni magistrat na podlagi odredbe narodne vlade SHS. v Ljubljani z dne 6. no-

izkaznice za peči. Izkaznice za štedilnike dobi vsaka stranka za-se le eno, ako kuha na njem svojo hrano. Razen tega dobi eno izkaznico za štedilnik za podnajemnika, ako isti kuhajo sami hrano in ako to lastnoročno potrdi hišni gospodar v vprašalni poli. Več kakor dve izkaznici za kuho se ne sme izdati za nobeden štedilnik, četudi bi bilo več podnajemnikov. V tem slučaju si morajo podnajemniki razdeliti med seboj premog, ki ga dobe na eno izkaznico za štedilnik. Izkaznice za peči dobi vsaka stranka zase po eno za vsako peč, vendar pa ne več kot tri izkaznice za peči, četudi bi imela v svojem stanovanju, ki ga rabi izključno zase, več kakor tri peči. Razentega dobi po eno izkaznico za vsako peč, ki se nahaja v sobah, katere rabijo podnajemniki izključno zase, in ako se izkaznice za dotične peči že niso izdale hišni stranki sami. Podnajemnikom samim se izkaznice sploh ne bodo izdajale, temveč za celo stanovanje strankam, ki je najela stanovanje od hišnega lastnika. Če se izseli kaka stranka ali podnajemnik, se morajo dotične izkaznice za premog oddati takoj hišnemu gospodarju, oziroma njegovemu namestniku, ki jih mora takoj izročiti novi priseljeni stranki, oziroma podnajemniku. Če pa teh ni, morajo hišni gospodarji, oziroma njih namestniki, vse izkaznice takoj vrniti mestnemu magistratu, za kar so osebno odgovorni. Prestopki se bodo najstrožje kaznovali.

Za zamujene izkaznice za živila se ne izdaja novih. Vsak naj pravočasno kupi blago — sicer naj škodo sam sebi pripiše.

Razno.

* Razprava, ki se ne bo vršila. Dne 16. julija t. l. je bila na Dunaju v vojaških zaporih nastala radi lakote revolta. 140 arestantov je udrl iz zaporov in povzročilo okoli 14.000 K škode. Sedaj se je imela vršiti pred divizijsko sodnijo kazenska razprava proti tem upornikom, ali do razprave ne bo prišlo, ker polovica jetnikov je ušla, polovico pa so morali izpustiti, ker jim nimajo dati kaj jesti.

Odgovori uredništva: Jan. R. v T. 1. Naročila na Zepni koledar sprejema tudi uprava našega »Napreca«. 2. Da. 3. Ne. 4. Ne. — Karol O. v J. Obrnite se na strokovno tajništvo v Ljubljani (Viktor Zore, Selenburgova ul. 6). Železničarsko tajništvo je sedaj v Trstu, Delavski Dom. Istotam uraduje kovinarski tajnik sodrug Ignac Mihevc. Rudarji imajo tajništvo v Trbovljah; tajniške posle opravlja sodrug Ign. Sitter. — Alojzij K. v C. 1. Program jugoslovanske socialno demokratične stranke je v glavnem enak onemu nemške, češke, poljske itd. Iz-haja iz tzv. Erfurtskega programa. 2. Član stranke postane lahko vsak, kdor prizna program ter vstopi v stranko.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petecan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Mesarje

išče Vnovčevalnica za živino v Ljubljani proti dobri plači in hrani. Nastopiti bi bilo službo takoj. Zglasiti se je v tovarni Andretto na Viču ali pa v našem uradu na Turjaškem trgu št. 1.

Hlapci h konjem in deklet za možo krav

na pristavo Zelen hrib pri dolenskem kolodvoru išče Vnovčevalnica za živino v Ljubljani. Plača in hrana prav dobra. Nastopiti bi bilo službo takoj. Zglasiti se je pri oskrbništvu na Zelenem hribu ali v uradu na Turjaškem Trgu št. 1. I. nadstropje.

Razglas.

vembra 1918, št. 36.284, da se morajo vsi psi v mestnem okolišu voditi na vrvicah ali pa opremiti z nagobčniki, ki zabranjujejo grizenje.

Mestni konjač ima nalog, da vse pse, ki prosto letajo po mestu, polovi in uniči.

Prestopki tega razglasa kaznovali se bodo po kazenskih predpisih zakona o živalskih kužnih boleznih.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 8. novembra 1918.